

Mỹ không quên đáp ứng mong đợi của Việt Nam là tuyên bố ủng hộ Việt Nam trên hồ sơ Biển Đông.

□

Ngoại trưởng Mỹ Hillary Clinton phát biểu tại hội nghị cấp cao các doanh nhân Mỹ - Việt tại Hà Nội ngày 10/07/2012.

REUTERS/Luong Thai Linh

Chuyến thăm Việt Nam ngày 10 - 11/07/2012 của Ngoại trưởng Mỹ Hillary Clinton, đã góp phần

thúc đẩy thêm quan hệ hợp tác nhiều mặt giữa hai nước cụ thể.

Tuy nhiên, theo ghi nhận của các nhà phân tích, nhu cầu thúc đẩy thêm quan hệ, đặc biệt trong lĩnh vực quốc phòng, Việt Nam cần phải tháo gỡ cần lập kế hoạch nhân quyền, vấn đề bà Clinton nhắc tới.

Chưa bao giờ quan hệ Việt Mỹ lại sôi nổi như trong thời gian gần đây, với một loạt những chuyến ghé thăm từ đầu năm đến nay của các lãnh đạo Mỹ cao cấp, từ hành pháp, lập pháp cho đến quân đội. Đáng chú ý hơn cả là chuyến công du ngày 10 - 11/07/2012 của Ngoại trưởng Mỹ Hillary Clinton, nhân dịp bà ghé Phnom Penh để các hội nghị cấp ngoại giao giữa hai nước ASEAN.

Ngày từ đầu năm, một phái đoàn gồm 4 Thượng nghị sĩ trong đó có hai nhân vật nổi bật là ông John McCain và Joseph Lieberman đã đến Việt Nam trong khuôn khổ chuyến thăm và làm việc với quan hệ song phương Mỹ-Việt.

Qua tháng Hai, đến lượt Trợ lý Ngoại trưởng Mỹ đặc trách Đông Á-Thái Bình Dương, Kurt Campbell, đến thăm Việt Nam để xác nhận rằng Washington mong muốn nâng quan hệ với Việt Nam lên hàng đối tác chiến lược.

Đến đầu tháng Sáu, Bộ trưởng Quốc phòng Mỹ Leon Panetta công du Việt Nam, và trong một chuyến công du bí mật, ông đã đến cảng Cam Ranh để thăm một quân hàm Mỹ đang được báo o tri từ đây. Nếu tiếp theo bộ trưởng Quốc phòng, qua tháng Bảy, đến lượt Ngoại trưởng Mỹ Hillary Clinton ghé Việt Nam trong hai ngày trước khi đến Phnom Penh.

Sau bà Clinton vài ngày, Tổng thống Obama đến Thái Bình Dương của Mỹ - Đô đốc Cecil D.Haney, cũng ghé thăm Việt Nam hôm 13/07, đứng vào đầu tàu bệnh viện Hoa Kỳ USNS Mercy đang có mặt ở vùng biển An trong một chiến dịch trợ giúp nhân đạo trong hai tuần (từ ngày 10 đến 24 tháng Bảy) tại vùng biển An.

Phải nói là vào lúc tình hình Biển Đông có dấu hiệu nóng bỏng, giao lưu quân sự, quốc phòng Việt-Mỹ có dấu hiệu phát triển rõ rệt, nhất là với Philippines đối diện quân. Rõ nét nhất sẽ kể ra soái

hàng Blue Ridge của hàng đầu 7, cùng với khu vực hàng Chafee và tàu cứu hàng Safeguard, ghé cảng Tiên Sa Đà Nẵng hôm 23/04.

Qua tháng 6, cảng này lại đón tiếp tàu nghiên cứu khoa học Roger Revelle của Hải quân Mỹ trong một chuyến ghé thăm 8 ngày.

Chính trong bối cảnh quan hệ quốc phòng Việt Mỹ có những biểu hiện phát triển mạnh mẽ như trên mà Ngoại trưởng Mỹ Clinton công du Việt Nam với một mục tiêu rõ ràng tuyên bố là nhằm thúc đẩy quan hệ toàn diện giữa hai bên, trong các lãnh vực kinh tế, thương mại, văn hóa.

Lẽ dĩ nhiên, Ngoại trưởng Mỹ không quên đáp ứng mong đợi của Việt Nam là tuyên bố ủng hộ Việt Nam trên hồ sơ Biển Đông.

Theo phía Việt Nam, trong các buổi tiếp xúc với Thủ tướng Việt Nam Nguyễn Tấn Dũng và Ngoại trưởng Việt Nam Phnom Binn Minh, bà Clinton đã nhấn mạnh rằng chính sách của Mỹ « duy trì hòa bình, ổn định và hợp tác, đảm bảo tự do an ninh, an toàn hàng hải ở Biển Đông; khẳng định những tranh chấp chủ quyền ở Biển Đông cần được giải quyết bằng các biện pháp hòa bình, trên cơ sở luật pháp quốc tế, nhất là Công ước của Liên Hợp Quốc về Luật biển 1982 ».

Theo phía Việt Nam, trong cuộc tiếp xúc với Thủ tướng Nguyễn Tấn Dũng, Ngoại trưởng Clinton còn « bày tỏ quan ngại về những diễn biến vấp qua ở Biển Đông; khẳng định Chính phủ Hoa Kỳ ủng hộ mạnh mẽ quyền của các quốc gia ven biển trong vùng Đáy quyền kinh tế và thềm lục địa theo Công ước của Liên Hợp Quốc về Luật biển 1982 ».

Trong các cuộc tiếp xúc tại Việt Nam, Ngoại trưởng Mỹ cũng cố vũ cho việc tăng cường hợp tác kinh tế, thương mại giữa hai nước. Theo hãng tin Bloomberg, chính nhân dịp này công ty hàng không mà tập đoàn Mỹ General Electric đã ký kết hai thỏa thuận với các công ty Việt Nam trong ngành điện tử giá trị 100 triệu đô la.

Trong lãnh vực văn hóa, một trong tâm điểm của bà Clinton nêu bật là giáo dục, trong đó có việc thu nhận thêm sinh viên Việt Nam qua Học bổng Trong buổi nói chuyện với cán bộ, nhân viên Đại sứ quán Mỹ ở Hà Nội, Ngoại trưởng Hoa Kỳ đã tuyên bố vui mừng trước việc tăng vọt số sinh viên Việt Nam

ngßi thßi Tßng thßng Clinton, sß du hßc sinh Vißt Nam tßi Mß hißn đã tăng lên 15.000 ngßi. Bà cho bißt ý mußn nhßn sß ngßng đó lên “gßp đôi, gßp ba, gßp bßn” trong nhßng năm tßi đây.

"Dân chủ và thßnh vßng song hành vßi nhau"

Tuy nhiên, Ngoßi trßng Mß cũng không ngßn ngßi cß vũ cho nhßn quyßn và dân chủ tßi Vißt Nam. Trong bußi hßp báo chung vßi đßng nhißm Vißt Nam Phßm Bình Minh ngày 10/07/2012, bà Clinton đã xác đßnh rõ :

« Tôi mußn nhßc lßi nhßng gßi tôi đã nói tßi Mông Cß hôm qua (09/07). Tôi bißt có ngßi bißn gißi rßng các nßn kinh tß đang phát trißn cßn phßi ißu tiên trßc hßt cho tăng trßng kinh tß, rßi sau mßi lo đßn chuyßn cßi tß chính trß và dân chủ, nhßng đó là tính toán thißn cßn. Dân chủ và thßnh vßng song hành vßi nhau, cßi cách chính trß và tăng trßng kinh tß liên kßt vßi nhau, và Hoa Kß mußn ßng hß cho sß tißn bß trong cß hai lĩnh vßc. »

Ngoßi trßng Mß nói tißp : « Do đó, tôi cũng đã nêu lên sß quan ngßi (cßa Mß) vß nhßn quyßn, trong đó có cß vißc tißp tßc giam cßm nhßng ngßi đßu tranh, các lußt sß, và nhßng blogger, vì hß phát bißu tß do và ôn hòa nhßng quan đßnh và ý kißn (cßa hß).

Chúng tôi đßc bißt quan ngßi trßc nhßng hßn chß đßi vßi quyßn đßc tß do ngôn lußn trên mßng, và phiên tòa sßp tßi đây xét xß nhßng sáng lßp viên cßa Câu Lßc Bß Nhà báo Tß do. Ông Bß trßng Ngoßi giao và tôi đßng ý tißp tßc thßo lußn thßng thßn vß nhßng vßn đß này và tißp tßc mß rßng sß hßp tác vßi nhau ».

Mßt cßng sß viên cßa bà Clinton còn xác đßnh vßi nhà báo là sß thißu vßng tißn bß cßa Vißt Nam trong đßa hßt này sß cßn bßc phát trißn trong quan hß Vißt Mß, nhßt là trong lĩnh vßc qußc phòng.

Giáo sß Nguyßn Mßnh Hùng : Quan hß Mß-Vißt tăng tißn nhißu nhßng chßa đßn bßc ngoßt

Trong phần phỏng vấn dành cho Ban Việt ngữ RFI hôm nay, giáo sư chính trị học Nguyễn Minh Hùng thu thập được từ học George Mason Hoa Kỳ đã phân tích thêm về ý nghĩa chuyến công du lần này của bà Clinton đối với triển vọng quan hệ Việt Mỹ.

Sau khi công chuyến ghé thăm Việt Nam của Ngoại trưởng Mỹ Hillary Clinton với sự kiện bà đi dự Hội nghị cấp Ngoại trưởng các nước Đông Nam Á và Diễn đàn an ninh của ASEAN – ARF (ASEAN regional Forum), Giáo sư Hùng nhận thấy rằng đây là lần thứ ba mà bà Clinton đến Việt Nam trong tư cách ngoại trưởng.

Nguyễn Minh Hùng : So với những lần trước thì lần này cũng có những điểm gì khác nhau... Hai năm trước là năm 2010 - lúc đó tôi đang ở Hà Nội - bà cũng thăm Việt Nam, cũng chỉ hai ngày, cũng mang theo phái đoàn thành viên, cũng nói đến chuyện “human rights” (nhân quyền)... Còn dịp thăm Việt Nam khác là đây kéo dài 15 năm ngày bình thường hóa bang giao Việt-Mỹ.

Còn lần này, bà đi trong khung cảnh có những chuyến thăm đến dịp của những nhân vật cao cấp của nước Mỹ sang Việt Nam - cả ông Tổng trưởng (Bộ trưởng) Quốc phòng, cả các vị Thứ trưởng ngoại giao, rồi đến lượt bà đi - và nhất là trong khung cảnh có hai sự kiện đang diễn ra là có thể leo thang đến xung đột : Sự kiện bãi cấm Scarborough (giữa Trung Quốc và Philippines), và sự kiện Trung Quốc mang ra đấu thầu 9 lô ngay trong vùng EEZ, khu vực đặc quyền kinh tế của Việt Nam.

Đó là điểm nguy hiểm, và nhất là khi công du, bà Clinton cũng dự Hội nghị cũng bàn về Quy tắc ứng xử trên Biển Đông. Nguyên tắc của Mỹ từ xưa đến nay là không can thiệp, những mục (các bên) giữ quy tắc một cách hòa bình, căn cứ vào “rule based”, tức là vào nguyên tắc và luật pháp.

RFI : Ngoài tình huống có hai sự kiện do Trung Quốc gây căng thẳng, phải chăng nội dung chuyến thăm Việt Nam lần này của bà Clinton không có gì khác so với trước đây ?

Nguyễn Minh Hùng : Chuyến thăm có ý nghĩa rất nhiều... Lần này, chuyến công du của bà Clinton nói tiếp theo chuyến thăm của ông Panetta. Khi sang Việt Nam, ông Panetta là Tổng trưởng Quốc phòng Mỹ đầu tiên đi thăm công Cam Ranh, đó là một vấn đề rất nhiều lần trước Trung Quốc.

Täi Viät Nam, ông Panetta còn nói là Mä muän có nhäng phäng tiän (facilities), đä cho (Häi quân Mä) trong các nhiäm vä viän đäng, có chä đä ghäe, träng khi đi làm nhäng chuyän khác, và ông äy läi nói Mä muän ghäe nhiäu län hän...

Ông Panetta nói vä vän đä quân sä, còn khi bà Clinton sang Viät Nam, thì bà nói vä vän đä khác, chú träng đän rät nhiäu län väc. Bà mang theo mät phái đoàn thäng mäi rät hùng häu, räi đäc điän vän trong chäng träng Fulbright..., täc là đä nói là quan hä Mä-Viät không chä là quäc phòng, mà gäm tät cä nhäng län väc khác, tä kinh tä, thäng mäi, đän vän hóa..., đä nói là quan hä Viät Mä tiän bä, nhäng tiän bä trên tät cä mäi phäng điän.

Mäc tiêu cäa bà mät mät là làm giäm bät (sä chú ý) đän län väc quäc phòng, đäng thäi nêu lên sä tăng tiän, nâng täm quan träng cäa bang giao hai näc trên mäi bäng điän.

RFI : Các chuyän ghäe thăm đän đäp phän ánh mät bäc ngoät mäi, mät khúc quanh quan träng trong bang giao Viät Mä ?

Nguyän Mänh Hùng : Nó không phäi là khúc quanh. Tôi nghĩ là tăng tiän quan träng thì có, nhäng mà nói biän chuyän quan träng hay khúc quanh thì không c, bäi vì còn có nhiäu vän đä cän phäi giäi quyät, chäa đän cái khúc quanh đó.

Có sä kiän là khi sang Viät Nam, cä ông Panetta län bà Clinton đäu nói vä vai trò cäa Mä, đäu nói vä vän đä Biän Đông, đäu nói vä giäi pháp hòa bình. Nhäng điäm khác là ông Panetta cho biät là vì giäi pháp hòa bình đó, cho nên ông muän giúp các quäc gia khác trong vùng tăng cäng khä năng phòng thä cäa mình. Chuyän đi thăm cäa ông Panetta ä trong chiäu häng đó.

RFI : Trong các cuäc tiäp xúc väi ông Panetta, cä Thä täng Viät Nam Nguyän Tän Dũng län Bä träng Quäc phòng Viät Nam Phùng Quang Thanh đäu có yêu cäu Hoa Kä bä län nhä cäm bán vũ khí sát thäng cho Viät Nam, nhäng phía Mä không đáp äng. Theo nhän xét cäa Giáo sä thì liäu viäc giäi täa cäm vän có thä có trong nay mai hay không ?

Nguyễn Minh Hùng : Tôi nghĩ là có thể có, rất nhiều ưu tiên và ngay có thể có. Nhưng mà đi u đó có thể là không quan trọng lắm. Mỹ cũng đã gửi i táa cám ván bán vũ khí cho Trung Quốc – đát ra tá sau Thiên An Môn - tá lâu rồi.

Gửi i táa cám ván do đó là mát tián trình bình thường thôi, như Thá táng Việt Nam có nói là náu bình thường hóa thì phải bình thường mọi thứ, chứ đâu lái cám ván vũ khí !

Chuyên gia i táa cám ván vũ khí đái vái Việt Nam sẽ tá tá xáy ra náu Việt Nam thực hiện đác mát số đái u kiện về nhân quyền.

RFI : Bà Clinton cũng đá cáp đán ván đá nhân quyền trong buổi tiếp xúc vái ông Nguyễn Phú Trọng, Tổng bí thư đáng Cộng sản Việt Nam ?

Nguyễn Minh Hùng : Bà Clinton áchá nào cũng nói đán nhân quyền, bởi vì mát đáng có áp lác tá nái bá nác Mỹ buộc bà áy phải nói, và thá hai là náu muán tián đán quan hệ quác phòng nhiều hơn thì Việt Nam phải có những cái tá nào đó thì mới thúc đáy đác chuyên đó, cho nên bà áy phải nói.

Trác đó, bà Clinton đã nói vái chính phủ rồi, nhưng mà ngái ta thường nói là lác láng gây cán trá nhiều như tá là những ngái quan tâm đán ý thức há và số chuyên đái chá đá và ý thức há (‘dián biến hòa bình’), cho nên bà Clinton đã tiếp xúc tháng vái ông lãnh đáo đáng, đái dián cho lác láng báo thá đó, đá nói đán những ván đá bang giao vái Mỹ, trong đó ván đá nhân quyền chá là mát thôi.

RFI : Lúc này Ngoại trưởng Mỹ Hillary Clinton có lái lá hòa đáu hơn đái vái Trung Quốc. Số kiện đó có thể có tác đáng gì đán quan hệ Mỹ-Việt ?

Nguyễn Minh Hùng : Cái đó thì sẽ tùy thuộc số áng xá cáa hai bên và Trung Quốc. Quan hệ Mỹ-Việt cháu tác đáng ba chiáu Mỹ, Việt Nam và Trung Quốc, thành ra cháa thá biết đác.

Những mà phải nói ngay là sẽ dĩ bà Clinton muốn đầu đầu, đó là vì sau vài căng thẳng Scarborough và cái vài « 9 lô » của Việt Nam, riêng sẽ của Scarborough cũng rất nguy hiểm. Nếu có động đầu quân sự, thì Mỹ bắt buộc phải can thiệp, mà Mỹ không muốn bắt buộc phải can thiệp trong lúc này, chừa cái nể. Thành ra bà Clinton phải đầu đầu cho Trung Quốc hòa hoãn đi.

Trong khung cảnh đó, cả ông Panetta lẫn bà Clinton đều nói rằng : Thứ nhất, chúng tôi nhất định bảo vệ tự do lưu thông hàng hải, thứ hai là những tranh chấp đó - vì có quan hệ đến sự tự do lưu thông trên biển – nên được giải quyết căn cứ trên nguyên tắc và trên luật pháp. Vì thế cho nên bà Clinton lẫn này đến ASEAN để thúc đẩy các quy tắc và nguyên tắc trên Biển Đông...

Lần trước kia nói là sắp đến nơi rồi, kỳ này đã có rất nhiều hy vọng giải quyết xong, cuối cùng thì áp lực của Trung Quốc làm chia rẽ các quốc gia, làm cho điều đó không thể hiện được.

Bây giờ đầu tiên là đầu đầu để Trung Quốc ngừng hành vi pháp Biển Đông không thành công, thì những điều kiện tiếp theo, chúng ta phải chờ xem.

RFI : Tầm nhìn về những thách thức Mỹ Obama ghé thăm Việt Nam trong thời gian tới đây ?

Nguyễn Minh Hùng : Ý định thì có, những đi hay không tùy thuộc nhiều vào điều mà chúng ta chưa đoán được. Trong tình hình bình thường, chuyến ông Obama đi thăm Việt Nam có sắc xuất rất cao.

Những bây giờ có hai yếu tố, một yếu tố cũ đó là Việt Nam đang tỏ ra những bất mãn từ phía bên Mỹ, tỏ ra thành những áp lực nào đó làm ông Obama không thể đi thăm Việt Nam.

Yếu tố thứ hai là Thách thức Mỹ sẽ đến Phnom Penh để Hội nghị Thách thức Đông Á (East Asian Summit). Những nếu yếu tố giải đến đây Đông Nam Á mà tan hàng, thì ông Obama không có lý do gì đi.